וכן צריך להבין מה שבהלכות גזו"א אומר "ואסור לסעדו על שינויו", ובהל' גניבה לא כותב זה. וצ"ע.

ואבקש מהקוראים לעיין בזה.

הלכה ומנהג

הערות בס' "שבת כהלכה"

(המשך)

הרב יוסף ישעי' ברוין
שליח כ"ק אד"ש מה"מ, סידני אוסטרליא

(17) בפ"א בביאורים אות כא ע"ד השקו"ט אי מותר לחמם משקין בכ"ש כשיגיעו לשיעור שיס"ב, והאריך שם בסברת המתירים. דלכאו' טעם ההיתר דכ"ש הוא משום שדפנותיו מקררות, ומה יועיל זה לנדו"ד כאשר רואים במוחש שהגיעו לשיעור שהיס"ב. ואוי"ל, ובהקדם, מה שצ"ע בגוף הסברא שכ' התוס' (שבת מב.) בהיתר דכ"ש, דמה בכך שאין דפנותיו חמין, הרי סו"ס מתבשל. וי"ל, דדרך בישול הוא שהדבר המתבשל נשאר בתומו כה"ז ואינו יורד, וכל כה"ג הו"ל שלא כדרך בישולו, ול"מ בישול. אבל בקולייס האיספנין וכו' שעירוי מעט הוא גמר מלאכת בישולן הו"ל דרך בישול גם בכה"ג. ועפ"ז י"ל גם בהיתר המשקין, דאף שסו"ס היס"ב, אי"ז נק' בישול, דל"ה דרך בישולו (אלא שהוא חימום בעלמא). וכמו שמותר לבשל בחמה "מפני שאין דרך בישול בכך" (ל' אדה"ז בס"ז מפירש"י). ומצאתי כעין סברא זו בס' אור שלום להר"ש שי' ברגר (סי"ב אות ח).

אבל ל"מ כן מל' אדה"ז (בסי"ט) שכ' "שחום כ"ש אין בו כח לבשל" (ולא כ' בקיצור "שאינו מבשל" וכיו"ב כבפוסקים). ועז"כ

הטעם ש"אין דפנותיו חמין והולך ומתקרר (כבתוס' ועוד). וכ"מ גם מל' הר"ן (שהעתיק בביאורים) דכיון שכ"ש אינו מבשל חמין שלו הפשר קרי לי'", ומשמע דאין ההיתר משום שאינו דרך בישול, דא"כ מדוע הוצרך לומר ד"הפשר קרי לי'", ובע"כ צ"ל דכלי שאינו מחזיק חום והולך ומתקרר אין בו כח לבשל, וכדמשמע מסתימת ל' הראשונים, ומה שנראה לעין שמתחמם בכדי שהיס"ב, אי"ז נק' בישול. (ולהעיר בדא"ג מל' התוס' וכן בשו"ע אדה"ז בכ"ר "ולכך נתנו בו שיעור כ"ז שהיס"ב" ומשמע קצת, דס"ל דלאחר שהעבירוהו מעל האור הוי דרבנן. ועי' בארוכה בחי' הצ"צ על הש"ס (מ, ד ואילך - בדפי הס'). ועפ"ז אולי הי' אפ"ל דגדר בישול הוא באמת רק כשנשאר בחומו כה"ז, ואינו יורד, וכנ"ל. ומה שאסרו בכ"ר שהעבירוהו מעל האור הוא מדרבנן לפי ש"עשו הרחקה לכ"ר" וכל' הירושלמי, לפי שדפנותיו חמין. אבל בכ"ש שהולך ומתקרר לא עשו הרחקה לפי שאין בו דמיון לבישול כ"כ, זולת בקולייס האיספנין וכיו"ב דבזה הוי עלה שם בישול, "וחייב עליו משום מבשל" (כל' אדה"ז ועייג"כ בחי' הצ"צ הנ"ל מא, א דשאני קולייס האיספנין). ומשו"ה במשקין וכיו"ב, אפי' הגיעו לידי כך שהיס"ב, לא הוי בישול. ומה שכ' אדה"ז שאי"ב כח לבשל, בלא"ה צ' לדחוק ולפרש דהיינו מדרבנן וכו', דהרי גם בכ"ר אי"ב כח לבשל, אלא שאסרוה מדרבן. ובאו"א קצת, דכ"ש אין בו כח לבשל, בישול שמדרבנן, דבישול מה"ת הוא על האור, ומדרבנן הוא כל כעי"ז - דבר המחזיק חומו, וכ"ש אין בו כח לבשל בצורה כזאת ודוחק].

ועצ"ע ובירור במש"כ המג"א (והעתיקו אדה"ז בקו"א סרנ"ו סקי"א) דלהש"י דיש בא"ב בלח אפי' לא נצטנן יש ליזהר ברוטב שבכ"ש שהיס"ב שלא לערות עליו מכ"ר - אף דלכאו' לא נתוסף מאומה, ולא נשתנה כלום, וצ"ב.

(18) בפ"א בביאורים אות לא' האריך בענין דבר גוש אי מבשל בכ"ש, ובשי' אדה"ז והצ"צ בנדו"ז - הנה בדעת הצ"צ בשו"ת ביו"ד (סי' סה) אין כל הכרעה אי ס"ל בפו"מ דדבר גוש אינו מבשל

וכלשונו שם: "לו יהא כדבריו דדבר גוש אינו מבשל". ולאידך, עי' בפס"ד להצ"צ סתמ"ז סק"ג ד"אם עירה מכ"ש על טעליר של חמץ מותר אך בגוש אסור". אא"כ נחלק דרק בחמץ אסור דדבר גוש מפליט ומבליע אבל אינו מבשל. אמנם בשי' אדה"ז משמע דאא"פ לחלק בהכי, וכדלקמן.

ובבירור דעת אדה"ז - הנה מה שהוכיח מזה שהשמיט אדה"ז (בסל"א) ד' המג"א דדבר גוש מבשל, הנה בכ"מ השמיט אדה"ז לד' המג"א, וצע"ג אי יש מקום לומר בכל כה"ג דלא שמיע לי' כלומר לא סבירא לי'. ושוב מצאתי מענה מפורש מכ"ק אד"ש בכעי"ז [בנוגע לזה שאדה"ז (בסשמ"ג בסופו) השמיט דברי המג"א ממהר"ש הלוי בהיתר אכילת עוגה שהאותיות הם מגופה] וזל"ק (נדפס בקונטרס ישמח ישראל (מעלבורן) חוברת כה): "ה"ה דברי הרמ"א והרי כו"כ מקומות שאין אדה"ז מביא חילוקי דינים שבט"ז ומג"א. וצע"ג הכללים והטעמים בזה. ועי' בקצוה"ש סי' קמד בבדה"ש" עכלה"ק. ומזה יש ללמוד גם לנדו"ד.

ומש"כ שאדמו"ר הצ"צ לא הי' מיקל נגד דעת אדה"ז - כבר נת' שאין הכרח כלל מהצ"צ, ואדרבה [ועכ"פ ז"ב דבצלי ס"ל לאדה"ז להחמיר, כמש"כ בסל"א דהוי ככ"ר שהעבירוהו מעל האור. ותמהני שלא כ' כן דגם להשיטה המקילה בגוש, יש להחמיר בצלי, ולא רק בהנחה על מאכל שבכ"ש, כ"א גם כשמניחו בכ"ש עצמו, ה"ה מבשל מה שניתן ע"ג, ופשוט].

עוד יש להוכיח מקו"א (סרנ"ג סקי"א בסופו) שהעתיק שיטת הרש"ל והש"ך דבדבר גוש ל"ש כ"ש, ועפ"ז כ' "לעשות איפכא" (לשפוך הרוטב על הקטניות, אף דקאי לדעת המחבר דבדבר לח אפי' כשלא נצטנן י"ב בא"ב, וא"כ יבשל הקטניות ע"י עירוי מכ"ר) ואיך מותר (להמחבר) לעשות כן לכתחילה, וכל' אדה"ז שם: "וכן המנהג פשוט". ובע"כ דאי"ז רק מחומרא וכו', כ"א דס"ל לאדה"ז כן מעיקרא דדינא, דדבר גוש דינו ככ"ר (אף שעצ"ע בגוף ענין זה, בשי' אדה"ז בלח שלא נצטנן אי יש בא"ב. ויתי' במ"א בעז"ה).

[ודא"ג אין להוכיח מכאן שהמג"א לא ס"ל לחומרא דדבר גוש מזה שלא הזכירו אדה"ז בשמו כ"א מהרש"ל וש"ך - כי המג"א עצמו (בסשי"ח) הביא כן מה"פוסקים ביו"ד", כי שם מקומו, ועדיף לאדה"ז לציין ל"(רש"ל ו)ש"ך יו"ד", כי שם עיקר הדין בזה, ובארוכה, וק"ל].

ומכאן גם ראי' דלא ס"ל לאדה"ז לחלק דדבר גוש מבליע ומפליט אבל אינו מבשל, דא"כ אזדא לה ההוכחה מדעת ה"רש"ל וש"ך יו"ד" דבדבר גוש ל"ש כ"ש, דהרי איכא למימר דרק לענין בליטה ופליטה נאמרו הדברים, וכדעת גדולי האחרונים, וכמש"כ בהערה קיא [וכן הבינו ב"פסקי אדה"ז הל' או"ה", עי"ש].

זאת ועוד, עי' בשו"ע אדה"ז (סתנ"א סנ"ח) בטעם שנוהגין להגעיל השולחנות ע"י עירוי עם אבן מלובן "לפי שלפעמים מניחים עליהם פשטידא חמה (פת חמה)". וכנ"ל, לדעת אדה"ז אין לחלק בין מבליע ומפליט למבשל [ועוד יש להעיר ממש"כ אדה"ז (מהמג"א) בסשי"ח ס"כ דבשר רותח שנפל לתוך צונן מבשל כ"ק סביבו, אא"כ נאמר דבזה כו"ע מודי דהוי כעירוי מכ"ר, אבל לכאו' ה"ה כעירוי שנפסק הקילוח, וכנ"ל הערה 2 מהמג"א. ולכאו' הטעם משום דדבר גוש הוי ככ"ר וצ"ע (ואוי"ל דהפשטידא חמה (שבסי' תנא) נמי הוה כעירוי מכ"ר, אבל גם שם ה"ה לכאו' כנפסק הקילוח. וצ"ב). שו"מ שהרגיש בכ"ז בפ"ב בביאורים אות ד ואתו הסליחה]. ולחביבותא דמילתא - ילה"ע מפסקי פמ"ג ערך כ"ר ססק"ה בנוגע לדבר גוש שמציין לש"ך סצ"ד סק"ל, וט"ז שם סקי"ד, ש"ך סק"ה סק"ח, שו"ת חת"ס יו"ד סצ"ה. ולמעשה צ"ע.

(19) בפ"א הערה נא הוכיח מהצ"צ שכתב להדיא דדין הטייא כתבלין, וכת"ש שבאמת דבר זה מתאים לג' ההגדרות שבתבלין: 1) שבא למתק דבר אחר; 2) שלאחרי שנתבשל משתמשים בו עוה"פ; 3) שעיקר ענינו אינו לאוכלו בפנ"ע. ולאידך בהע' נה מביא מש"כ הגוו"ר שהקאוו"ע אין דינו כתבלין לפי שאינו בא למתק דבר אחר, כיון דכל כולו הוא הקאוו"ע עצמו. ובהשקפה ראשונה צל"ע, דמ"ש הא מהא, דממנ"פ להצ"צ דהטייא הוא כתבלין הה"נ

בקאוו"ע, ובאם נאמר דקאוו"ע לא הוה תבלין, כיון דאינו בא למתק ד"א, וכל כולו הוא משקה הקאוו"ע, הרי גם הטייא לא בא למתק ד"א, והרי בשניהם הוא בתערובת ומתבשל במים וצ"ב. שוב נמלכתי דאולי כוונתו עפמש"כ בשו"ת חת"ס (או"ח סע"ד) דבמדינות הספרדים נאכל כמות שהוא יבש. וא"כ אין דינו כתבלין. והוא דחוק. דא"ג - מ"ש בהע' גז שלהמשנ"ב יש להקל בקפה נמס כיון שעובר תהליך בישול - שמעתי ממומחים שכל הקפה נמס שבימינו מתחמם ע"י טכניקות מסויימות ולא נתבשל כלל, ועפ"ז גם להמשנ"ב יש להחמיר, ואפי' בכ"ש (דמיחזי כמבשל, ויתכן שיהי' בו גם משום קלי הבישול) וכ"ז דלא כמ"ש בפ"ז ס"ד שישנם סוגים מסויימים המיוצרים שלא ע"י בישול.

עוד יש להעיר דגם להמשנ"ב, מקום גדול להחמיר אפי' בקפה נמס שנתבשל לפנ"ז, והוא עפמש"כ בשע"ת (סק"ה) בשם ס' זרע אמת, ועיי"ש בס' הנ"ל (ח"א סל"ט) דמבואר מדבריו דאע"ג דצוקער חשיב כדבר יבש שאי"ב בא"ב מ"מ הואיל ואין הדרך לאוכלו בעין כ"א מחוי במים, א"כ כשממחהו במים אי"ז גמר בישולו כ"א התחלת בישולו ואסור.

ועפ"ז מיושב גם מה שבמשנ"ב ב'סקע"א כ' להחמיר אפי' במלח שנתבשל, ואילו בס"ק ק' (וכן בסקל"ג) כ' דדבר יבש שנימוח מיקרי יבש וע"פ הנ"ל י"ל דצוקער ומלח שאני [וכן בשו"ע אדה"ז סי"ח כ' לכתחילה להחמיר במלח, ובסכ"ו גבי אינפאנדה כתב להקל.] ולפ"ז י"ל דמקום להחמיר גם בקפה-נמס שדרכו לאוכלו דוקא כשהוא מחוי.

עוד יש להעיר שמצאתי "[illegible] דמסייע לי'" להצ"צ, במסגה"ש שהטייא דינו כתבלין וצע"ק בקש"ע (שם) מה דעתו בנוגע לסוכר

בתוס' ביאור לפ"א אות ד' האריך בטוטו"ד בנוגע לקלי הבישול בכ"ש אי מתבשלים רק כ"ק או בכולו. ולכאו' הוכחתו מגמרא (שבת מ, ב) ראי' אלימתא היא. ואכ"מ. והנה בהמשך דבריו נקט בפשטות שבקולייס האיספנין וכו' מתבשלים ע"י העירוי לא רק

כ"ק כ"א בכולו ולאידך, פשיטא לי' דבקלי הבישול מתבשלים רק כ"ק מדלא אשתמיט בפוסקים שיאמרו שמבשל יותר מכ"ק, ואדרבה גם בפוסקים שכ' שהטייא הוא מקלי הבישול נת' שעירוי מבשל כ"ק.

ומאי דפשיטא לי' לדידי', לדידי מספקא לי, ומן המאוחר אל המוקדם - לדידי' דבקולייס האיספנין וכו' מתבשלים כל צרכם, לכאו' הה"נ בקלי הבישול, ומ"ש הא מהא, דהרי מפורש בכ"מ בפוסקים בטעם חומרת היראים שלא להכניס שום דבר לכ"ש שהוא מחשש שמא גם הם כמוהם כמליח הישן וכיו"ב שמרוב רכותם מתבשלים גם בעירוי מכ"ש (וכנ"ל בהע' 11 מהצ"צ ועוד). ומה שלא כ' כן בפוסקים, הוא מרוב הפשטות דבאם מתבשלים בכולם גם בכ"ש, ודאי מתבשלים בכולם גם ע"י עירוי מכ"ר (אף שיש מקום וסברא לחלק). ומה שבקצת מהפוסקים כ' שהעירוי בטייא מבשל כ"ק - יש לדחות, דהיינו לכה"פ כ"ק. והיינו, דאף את"ל שאין דינו כקלי הבישול (דבר שנסתפקו בו בפוסקים לגבי טייא), מ"מ לו יהא כן - ה"ה מבשל כ"ק עכ"פ.

ולאידך, צל"ע מנין הוודאות שבמליח הישן ה"ה מתבשל בכולו, דבר שאף הוא לא נתפרש בפוסקים בהדיא, וממנ"פ - באם פשיטא לן דמליח הישן מתבשל בכולו, הה"נ בקלי הבישול.

[והנה בדעת היראים כ' באג"ט (סקל"ד אות ב) דס"ל דעירוי ככ"ר לגמרי, ממש"כ "וכשמערין מכלי גוף כלי אי דיינינן לי' ככלי שמערין ממנו או כאותו שמערין לתוכו יש להתספק והלכה כדברי המחמיר". ומזה הוכיח באג"ט, דלדידי' עירוי ככ"ר לבשל בכולו ועפ"ז הקשה באג"ט שם דביראים מוכח דס"ל דכ"ד מדיחין בחמין הייגו בכ"ר משא"כ במליח הישן שאסור גם העירוי מכ"ר. והרי לשיטתו דעירוי ככ"ר (ומבשל בכולו), הו"ל לאסור בכ"ד העירוי מכ"ר ולא רק במליח הישן, וכיו"ב, עיי"ש מה שתי' ועפ"ז העלה דלהיראים מותר העירוי מכ"ש והשיג על המג"א.

אמנם, המעיין בס' היראים (והועתק גם במרדכי) יראה בעליל דלא ס"ל דעירוי ככ"ר, ואדרבה, מלשונו מוכח דה"ה ככ"ש, עיי"ש שכ' דמשו"ה אסרו העירוי מכ"ר על מליח הישן, "דבישול אינו תלוי לא בכ"ר ולא בכ"ש אך לפי דבר שמתבשל" והיינו דאף דלכאו' העירוי דינו ככ"ש (ועכ"פ - אינו ככ"ר), מ"מ יש דברים שמתבשלים גם בכ"ש [ועפ"ז צ' לדחוק ולומר דמש"כ ד"הלכה כדברי המחמיר", היינו דמספק יש להחמיר דדינו ככ"ר, אף שמעיקרא דדינא ה"ה ככ"ש. ובאו"א קצת (וכעין מש"כ באג"ט ולא מטעמי') דבעירוי יש להחמיר דדינו ככ"ר, אבל בהדחה בעלמא דינו ככ"ש ומשו"ה בכ"ד מותר להדיחו בכ"ר, משא"כ מליח הישן שמתבשל גם בכ"ש אסור אפי' הדחה בעלמא].

ואולי הרווחנו לפ"ז ליישב מה שבמליח הישן פסק אדה"ז (ע"פ המג"א) לאסור גם העירוי מכ"ש, ובקלי הבישול לא נזכר רק כ"ש ולא הוזכר האיסור דעירוי מכ"ש. כי, הך דקלי הבישול מקורו מהיראים, ולדידי' אפי' במליח הישן מותר עירוי מכ"ש. ועצ"ע].

ומ"מ, ז"ב דלדידהו דעירוי מכ"ר מבשל כ"ק, ומ"מ אסור להדיח מליח הישן גם מכ"ש, ובע"כ דבהני וכיו"ב ה"ה מתבשל בכולו ולא רק כ"ק [וכמו להיראים דעירוי (או הדחה בעלמא) ככ"ש, ומ"מ מתבשלים גם בכ"ש, והיינו - לכאורה - בכולם. הה"נ לדידן דמתבשלים בכולם ולא רק כ"ק].

וכעין ראי' לדבר, ממש"כ הפוסקים לאסור לערות מכ"ש על ביצה חי' כיון דנראה בחוש שמתבשל גם ע"י עירוי מכ"ש (וכמ"ש הו"ע פ"א סמ"ד. וכ"כ בשמירת שבת כהלכתה פ"א סנ"ז בפשטות ובכמה מלקטים) ולכאו' אי נימא דעירוי מכ"ש בכיו"ב דמליח הישן מבשל רק כ"ק, מדוע אסור הרי קליפת הביצה אי"ב משום בישול, וה"ה כעין קדירה שהוא במקום קליפה [ואולי יתיישב עפ"ז מה שהקשה בהע' פח למה לא הוזכר בגמ' ושו"ע דין הביצה בכלל המתבשלים בעירוי מכ"ש - אף שמוכח הוא ממקומו. ועיי"ש בחי' הר"ן, העתקתיו לעיל]. ובע"כ דהביצה עצמה מתבשלת דהעירוי בכיו"ב מבשל בכולן. ובאם בקלי הבישול פשיטא לי' דמבשל רק

כ"ק 'דאל"ה' הו"ל הלפוסקים לפרושי בהדיא דמבשל בכולו, כ"ה גם בנוגע לקולייס האיספנין וכו'.

[והנה בחיי אדם (כלל כ ס"ג) כ' דאם עירה על בשר צלי או לחם צ' לקולפו דלשי' היראים יש בישול אחר אפי'. ומשמע דבקלי הבישול מבשל העירוי כ"ק. אלא שבלא"ה תמהו עליו האחרונים (ראה בקהלת יו"ט ע"ס זכרו תורת משה, שער הציון ועוד) דהרי קייל"ן מעיקרא דדינא דאין בישול אחר אפי', ורק שלכתחילה צ' להחמיר].

ויל"ע בל' הגמ' "שהדחתן היא גמר מלאכתן", ובשו"ע אדה"ז פי' "שהדחתן זו היא גמר מלאכת בישולן" ומשמע שבקולייס האיספנין וכיו"ב ה"ה מתבשלים לגמרי ע"י עירוי. אמנם, עי' באג"ט (סקל"א אות ב) דמש"כ התוס' דאסור לערות גם מכ"ש כיון דעירוי מכ"ר אסור בכל דבר דעירוי מכ"ר - היינו רק להשי' דעירוי מכ"ר מבשל בכולו, ולא להשיטה דעירוי מבשל כ"ק, וההכרח לומר כן - כי את"ל דעירוי מבשל רק כ"ק, ה"ה רק כמאב"ד מצד א', וכל כמאב"ד מצד א' ולא כלום הוא (ובשער הציון הרגיש בזה, וכ' דמ"מ פטור אבל אסור).

ועד"ז צ' ישוב לדידן דעירוי מבשל רק כ"ק, מדוע אסור להדיח גם מכ"ש וליכא למימר דמ"מ פטור אבל אסור, דהרי בגמ' מוכח להדיא ד"חייב וחטאת", עיי"ש בגמ'. וכ"פ אדה"ז לדינא. אך באג"ט שם לאחמ"כ (סקל"ד אות א) כ' שהקליפה מתבשלת כל צרכה ולא רק כמאב"ד.

אך עי' בחי' הר"ן שכ' "דהני אפי' מים חמין שאדם משליך עליהם מתבשלין קצת בענין שאדם יכול לאוכלן, אע"פ שאינן מבושלין כל צרכן, ודכוותה בביצה אע"פ שאינה מבושלת כל צרכה".

ומוכח שהוא רק כמאב"ד, ובע"כ צ"ל דחייב משום דעירוי מכ"ר עליהם מבשלם בכולם ולא רק כ"ק, וה"ה כמאב"ד מב' צדדים.

ומש"כ האג"ט דהאיסור להדיח מכ"ש הוא רק להשיטה דעירוי מבשל בכולו - צע"ק להולמו, ע"פ מ"ש הצ"צ (מ, ג - בדפי הספר) שבתוס' אין סברא דעירוי ככ"ר לגמרי, ולא כתבו כן כ"א בדרך את"ל. ונמצא, דמ"ש התוס' כאן דעירוי ככ"ר היינו רק לבשל כ"ק. ובע"כ דבקולייס האיספנין שאני, דה"ה מבשל בכולו.

ומדאתינן להכא, שפיר י"ל דגם בקלי הבישול מתבשלים בכולם, ובפרט אם נאמר דיסוד הך דינא דקלי הבישול הוא ממה שאסרו העירוי מכ"ש במליח הישן, ועצ"ע בכ"ז.

ויש להעיר ממש"כ הפמ"ג (בא"א סי' תסב) דעירוי מכ"ר על קניידלאך יתכן שמבשל בכולו, דהרוטב מערבו בכולו. ואף שאינו דומה ממש לנדו"ד - מ"מ מוכח מזה, דאף שסתמו הפוסקים דעירוי מכ"ר מבשל בכ"ק, היינו רק ע"ד הרוב, אבל במקרים מסויימים ה"ה מבשל בכולו, וא"כ ה"נ בקלי הבישול שי"ל כן, אף שלא כ' הפוסקים כן בהדיא.

(21) בתוס' כי' לפ"א אות ו' אי יש לדמות הגדרות איסור בישול בשבת לשאר איסורין, ושם לענין קלי הבישול שלא מצינו ענין זה בדיני או"ה - יש להעיר מדרכי תשובה (סי' קה ס"ק נז). משו"ת מהרי"ל, שדן אם יש להחמיר שלא להכניס זבוב לתוך כ"ש כיון שהוא רך, ועיי"ש בדרכ"ת שבדברים הרכים הרבה יש להחמיר גם בכ"ש ממכ"ש מצונן עיי"ש.

*(השמטה להע' 8) בהשקו"ט אי מאכל שנימוח דינו כמו שאם נאמר דצ' לדון לפי מה שהמאכל הוא מטבעו וכחו ובתר מעיקרא אזלינן הי' לנו לאסור גם אחרי שנהפך למשקה כתמצית קפה

---

*) קטע זה כבר נדפס אלא שנפלו בו טה"ד ונתחקנו כאן המערכת.

וכה"ג, והוא חידוש לדינא. ולהעיר, דלהמחמירים שלא לערות מכ"ש על כל דבר מחשש קלי הבישול, מ"מ בנידו"ד אין מקום לזה עפמש"כ הצ"צ בחידושים עהש"ס שבת (מ, א - בדפי הס') להחמיר לערות מכ"ש דוקא על משקה הטייא. ודו"ק מינה חדא דלהסברא דמצד החשש דקלי הבישול אסור בכל דבר (חוץ ממשקין ותבלין) לערות עליהם מכ"ש (וכמו שנסתפקו בזה האחרונים), א"כ עכ"פ מוכח מזה דמאכל שנימוח ונהפך למשקה דינו כמשקה. אלא, שלאידך י"ל דלהצ"צ לא אסרו בקלי הבישול כ"ש ולא עירוי מכ"ש. ועכ"פ, זה ברור דאין מקום לגבב ב' החומרות לאסור לערות מכ"ש על כל דבר, וגם על תמצית טיא שוב נמלכתי דטייא שאני דממנ"פ אי בתר מעיקרא אזלינן הה' כתבלין (וכמו שהוכיח כת"ר במישור בהע' נא מדברי הצ"צ דדינו כתבלין), ולאידך, אי בתר השתא אזלינן הו"ל כמשקין. ואכ"מ.

נגלה

יאוש - גם במקום שיכול להפקיר שנפקע שם בעלים ממנו - אינו הפקר גמור רק יאוש לחודי'

הרב משה מאראזאוו
תושב השכונה

בקונטרס אחרון שו"ע אדה"ז סימן תל"ה בסופו וזה לשונו וכדמשמע בהדיא בריש פ"ו דכריתות דדוקא משום דמיאשי מהשור כשנגמר דינו נעשה הפקר גמור אבל מחמת שהוא אסור בהנאה לא נפקע שם הבעלים ממנו, ודוקא כשהוזמו עדיו מועיל יאוש בעלים דנמצא למפרע היה מותר בהנאה ויכול להפקרו עכ"ל משמע לכאורה שאז נפקע שם הבעלים ממנו ונעשה הפקר גמור.